

Poštnina plačana v gotovini

Cena 2 Din

DRAMA

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI 1931/32

Dogodek v mestu Gogi

Premijera 23. septembra 1931

7/1931/32
1931/32
IZHAJA ZA VSAKO PREMIJERO

UREDNIK: FR. LIPAH

030024826

*Novosti za damske
plašče pravkar došle!*

**A. & E. Skabernè
Ljubljana**

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Izhaja za vsako premijero

Premijera 23. septembra 1931

Ost.:

S. Grum: „Dogodek v mestu Gogi“

V Hanina usta položi Grum vizitko, s katero se prezentira mesto Goga. »O Goga, čudovito mesto! Človek sovraži to dolgočasje, bolan je od zaprašenih sob, toda če odhaja v svet, se ne sme mnogo ozirati — izstopil bi sicer iz voza in ostal za zmeraj.« Tako pravi Hana. Ona edina spozna tajno in nezapodljivo silo, ki priklene človeka na mesto in kraj, ga drži, zaduši in uniči. Edino ona ve in se sprostí. Vsi drugi prebivalci tega mesta pa so že zapadli neozdravljivi bolezní navad in dolgočasje in nevidne tipalke pošastnega polipa pijejo njih kri.

Goga, to sem jaz, to si ti, tretji in četrti, mi vsi, ki živimo svoje življenje. V našem vsakdanjem dnevu, smehu in joku, v kletvi in molitvi, sredi naših strasti čakamo, v sreči in nesreči, vendarle nečesa: sproščjenja — to je: dogodka.

Ako Grum pove, da je posnel fabulo Hanine ljubezni po neki Zolajevi noveli, vzbudi to domnevo, da je Hana centralna figura. Vendar Hana in njena usoda ni nič bolj važna od one mirne žene, ki se bedno pokori v svoji celici za greh iz mladosti. Tragika velikega glumca Teobalda je vse hujša od tragike Hanine in njegovo trpljenje brez primere večje, kajti Hana ima le od vsega početka dano možnost, da pobegne pred samo seboj, dočim stoji pred Teobaldom kot silna gora njegova grba. In Gapič? Avtor ne pokaže velike ljubezni do njega. Da mu samo ime Julio. Nič ne izvemo o njem; niti ne s čim se ukvarja. Morda je sodnik, morda zdravnik, lahko pa je tudi nadučitelj ali pa diurnist. Z nikomer se ne druži in z živim človekom ne izpregovori besede. Nevidne žice so speljane iz njegovega mozga v zunanji svet. Potom njih ravna svoja občutja.

Le za kratke trenutke se dvignejo ti liki iz svoje mrke zamaknenosti, zapalijo se, trpinčijo in ubadajo harpune v svoje duše, jih zopet brezsrčno iztrgajo in izginejo spet v molk.

Grum spozna vse elemente, ki vzbujajo v nas občutja groze, zavestno ali podzavestno. On ve, da se ura ne ustavi sama od sebe in ve, da ima svoj vzrok, ako počí sredi noči v izsušeni omari. Fotelji imajo oči zanj, in sobe svojo usodo. S satansko naslado pove pijani slikar svojo najnovejšo genialno

misel, da bo pobegnil pred neizbežno usodo na ta način, da si najame novo stanovanje. A že v zarodku te svoje silne ideje »stopi spet iz voza in ostane za zmeraj«.

Dejal bi, da je Grum duševni bratec Teodor Amadeus Hoffmana, Villieus de l' Isle Adama, Hans Heinza Eversa in Meyrinka, da pozna široki svet in se spozna v tajnih in zagonetnih revirjih človeških duš. Njegovo delo bo zanimalo poslušalca in gledalca. Akoprav je »Dogodek v mestu Gogi« dram-ski prvenec, mu je očito poznavanje odra, zmisel za dramatično napetost in učinek komike, ki tvori v njem svojevrsten in bistven del barv na njegovi paleti.

Razno

0. Župančič v francoskem tisku.

Za Vaillantovo oceno Tesnièreovega dela o piscu »Veronike Deseniške« v Nouvelles Littéraires prihaja nič manj la-skavo poročilo, ki ga je priobčil tednik »L' Europe Nouvelle« 28. avgusta 1931. Marcel Brion imenuje to študijo s prevodi vred »excellent ouvrage«.

Simultanina.

Ob koncu prejšnje sezone je dal »Futuristični teater« Marinettijevo »Simultanino«, razvedrilo v 16 sintezah, ki je navzlic morilski vročini razburkala občinstvo. Sikanje, psikanje, piskanje, topot, copot, trobentanje z avtomobilskimi trobljami, ves ta hrušč in trušč je zavrnil Marinettijev poslednji umotvor. Tudi poročevalec ga je obsodil, češ, da je zastarel, dočim je bilo delce slušateljstvu premoderno. V svojem »divestimentu« skuša Marinetti podati nasprotje med načelom hitrosti (dinamiko) in načelom negibnosti (statiko). »Simultanina« — mi bi jo krstili za »Hkratnico« ali »Počasnico« — vsebuje vse lastnosti moderne žene, urnost in hlepenje po vsem. Ima šest obletovalcev, ki se imenujejo: Blagoslastnik, Sportnik, Knjigoljub, Hujškač, Poezija, Profesor in Dougiovanni Publicist Snob. Vsak si po svoje prizadeva, da bi jo dobil za ženo. Ona nobenega ne zavrne in sprejme vse obenem v svojo hkratno vilo. Tam umre, toda se takoj zopet obudi in pobegne z letalcem, aviatikom. Kakor vidite, ni vsebina ne nova, ne razburljiva. Marinetti dela s simbolizmi, kakršni so bili že pred vojno za med staro šaro. Jezik je usmerjen v to, da zmede in osupi meščana — épater le bourgeois — in ne more zgrešiti smotra. Uprizoritev je starokopitna. Hkratnost ali istodobnost se n. pr. predočuje z dvema oknom ene sobe; skozi prvo vidiš zasneženo pokrajino, skozi drugo pa solnčno zemljo iz orienta. Igre se ne da rešiti niti z rusko inscenacijo. Čudno, kako se je sunkoviti futurizem mogel tolikanj izvešiti ter izpleviti v plitko peščino.

Iz Brna.

Igralska sezona se je pričela z Massenetovo opero »Glu-mač naše ljube gospe«... Gosta iz Jugoslavije, gospa Zlata Gjüngjenac, je kot Butterfly in Margareta pokazala lepo pevsko kulturo, g. Cvejić pa kot Mefisto južni temperament in igralsko umetnost.

Théâtre en Pologne.

Tako se zove nov list, glasilo poljskih dramatikov in društva za širjenje poljske umetnosti v tujino. Ureja ga A. Guttry v Varšavi (Trebacka 4). Prvi zvezek prinaša članke o razvoju poljskega gledališča od početkov do romantike, potem do naših dni, o pokojnih komedijografih Perzyńskem in Szaniawskem na Poljskem, in obratno, o ustroju podstrešja itd.

Arthur Sakheim.

Režiser in dramaturg v frankfurtskem gledališču je med počitnicami odšel na večne počitnice. Pokojnik (r. 1884.) je bil duhovit, ironičen, skeptičen tvorec novih besed. Odličen nemški pisec, ki je obvladal francoski, angleški, italijanski, španski, ruski, hebrejski jezik. V gledališču je dal prednost rafiniranim stvarim. Njemu gre zahvala, da je mnogo ruskih sodobnikov prišlo s premijero najprej na nemškem odru do besede. Mladim talentom je rad pomagal na površje.

Hlimba in pozornica.

Pred 14 leti je S. Jacobsohn pod naslovom »Strindberg-Heuchelei« med drugim zapisal le-te stavke: »... ko je tako zvana gledališka kultura sploh mogoča, potem je vsekakor za njo izgubljeno tisto poslušalstvo, ki ne ve, da je licemerstvo izvor vsega zla in vse nekulture. Z nejevoljo užite jedi se, kakor vemo, ne prebavijo. Tečno pripravljena vesela igra ojači organizem za umetniško sprejemljivost zanesljiveje nego žalna igra, pred katero se mučiš in se potrta oziraš na desno in levo ter sediš ob njej, ker ukazuje moda... Pri vsem tem pa bi se občinstvo dalo donekod vzgojiti — če bi le vzgojitelji bili vzgojeni. Ko bi imeli toliko dostojnosti, toliko okusa, toliko spoštovanja do umetnosti, da bi rabili edinole merilo stvarnosti... S Strindbergovim bogastvom bi nemški oder mogel gospodariti pol človeške starosti. Toda ne zna ločiti med njegovim obiljem in njegovim uboštvom.«

Pozornice v Budapešti.

V krizi so. Odlični predstavljalci so brez službe, s poprečnimi močmi se bo sezona otvorila. Država štedi. Govori se o znižanju plač v operi in narodnem gledališču. Drama uprizori najprej mladega domačina »Svetovni rekord«, spisal Elemér

Boros, opera pa menda Boitovega »Mefistofela«. Mestni oder napoveduje deset premijer, sama izvirna dela. Najzanimivejša med njimi je igra s petjem, Hevesova »Kraljica«. Skupno komponirata Lakner in Vendéghegyi, skupno Vadnay in Szlatinai itd. Komedija ima v načrtu tujce: Baum, Bruckner, Anthony, De Croissets, Doilleys, Rice i. dr.

Victor Eftimiu.

Sam iz svojih sil se je povspel na čelo romunskemu narodnemu gledališču. Sam sebi je dramaturg in režiser. Uvedel je novo dobo v repertoarju. V njegovem ustvarjanju vidimo tri plasti. Prva je realistična, kakršno je izobilčil Tolstoj. Ali svoje dejanje rad zasuče v šaljivo, da, podsmešno smer, kakršna se ne bi prilegala široki ruski naravi. Drugič skuša oživiti na odru postave iz narodnega sporočila, iz pravljice in balade, ki nosijo v sebi lirični utrip naroda in njegov pogled na svet. Njegova stremljivost gre pa še više, v tretjo pokrajino. V »Črnem petelinu« postavlja Ahrimanov mnogoteri lik — Mefistofeles našega favstovskega kompleksa — v novo, presenetljivo luč. Polastil se je Napoleonove postave, ki je že od nekdaj ožarjena z mističnim sijajem. Posegel je slednjič po liku Prometeja, tej posodi, kamor od nekdaj vlivajo pesniki vso tvornost in borbenost, a tudi naposled vso svojo nemoč in zapuščenost. Nazadnje zveže to figuro s Kristovo podobo. Skratka, mimo nas snuje vse brezčasno evropsko bajeslovje. V Eftimijevem naporu je videl nedavno umrli H. von Hofmannsthal visoko evropskost tega duhovnega paladija, ki nam je še edini ostal, medtem ko zemlja bobni od brezštevilnih stopinj onega notranjega preseljevanja narodov, onega pojavljanja sirovosti iz naših samih tal, ki nam grozi še z neoslabele močjo.

Prijatelj.

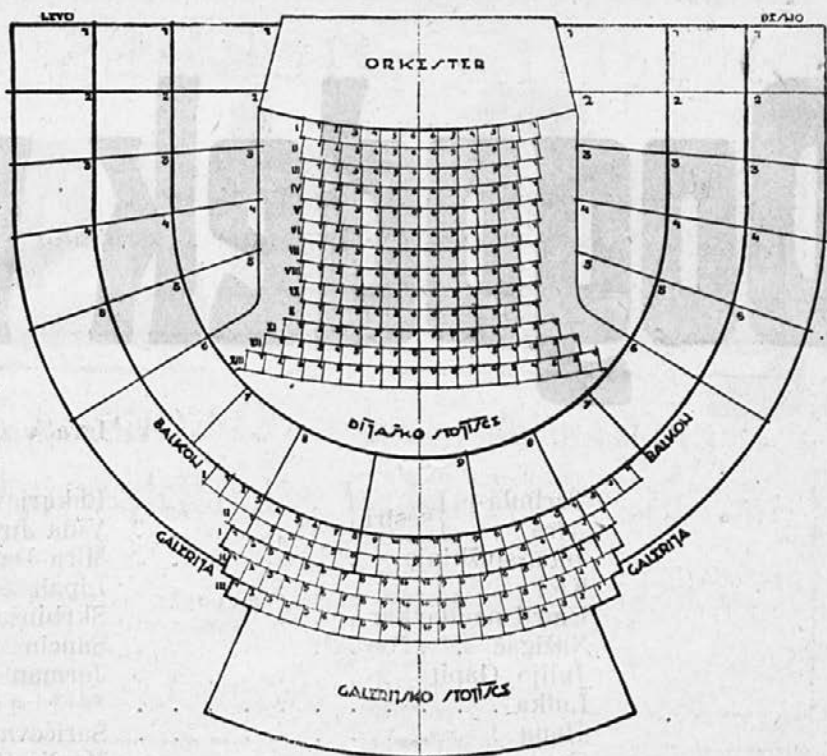
Dramatik Fr. Molnar je obiskal operetnega skladatelja. Opazivši na njegovi mizi snopič Offenbachove glasbe, mu hudomušno pomežilkne, rekoč: »Ah, gotovo zdajle proučuješ svoja bodoča dela?«

Koliko je služil Shakespeare?

Neki profesor univerze v Illinoisu je preračunal dohodke »avonskega laboda«. Dognal je, da je veliki pesnik prejemal iz svojih del poprek 250 funtov (okoli 70.000 Din) na leto, pri čemer je upoštevati, da je bil pisec, igralec in gledališki ravnatelj.

A. D.

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V DRAMI

Continental

IVAN LEGAT

MARIBOR
VETRINJSKA 30
TELEFON INT. 24-34

LJUBLJANA
PREŠERNOVA 44
TELEFON INT. 26-36

Dogodek v nestu Gogi

Igra v dveh delih. Pisal Slavko Grum.

Režiser: prof. O. Šest.

Tarbula	} sestri {	Rakarjeva	Pisar Klikot	Železnik
Afra		Vida Juvanov	Oče Kvirin	Daneš
Juta, služkinja		Mira Danilova	Birič Kaps	Cesar
Klef		Lipah	Prvi meščan	Juvanec
Umrli naddavkar		Skrbinšek	Drugi meščan	Pianecky
Nažigač		Sancin	Halucinirani glas	* * *
Julijo Gapit		Jerman	Pijan slikar	Kralj
Lutka		* * *	Njegova punica	Slavčeva
Hana		Šaričeva	Mirna žena	Gabrijelčičeva
Gospa Tereza		Marija Vera	Stara žena	Juvanov
Komi Otmar Prelh		Levar	Konrad	Potokar
Grbavec Teobald		Gregorin	Župnik	Plut
Gospa Prestopilova		Medvedova	Mlado dekle	Kukčeva

Odrsko glasbo je komponiral Vilko Ukmar. Dekoracije izvršene po osnutkih akademskega slikarja prof. Vavpotiča. Odrsko glasbo izvaja orkester Dravskega inšpicijent: F. Murgelj. Razsvetljava: A. Premk.

Mikrofonsko ojačevalno napravo z elektroinamničnikom je stavil na razpolago Radio Ljubljana.

Blagajna se odpre ob pol 8.

Začetek ob 8.

Konec ob 10.

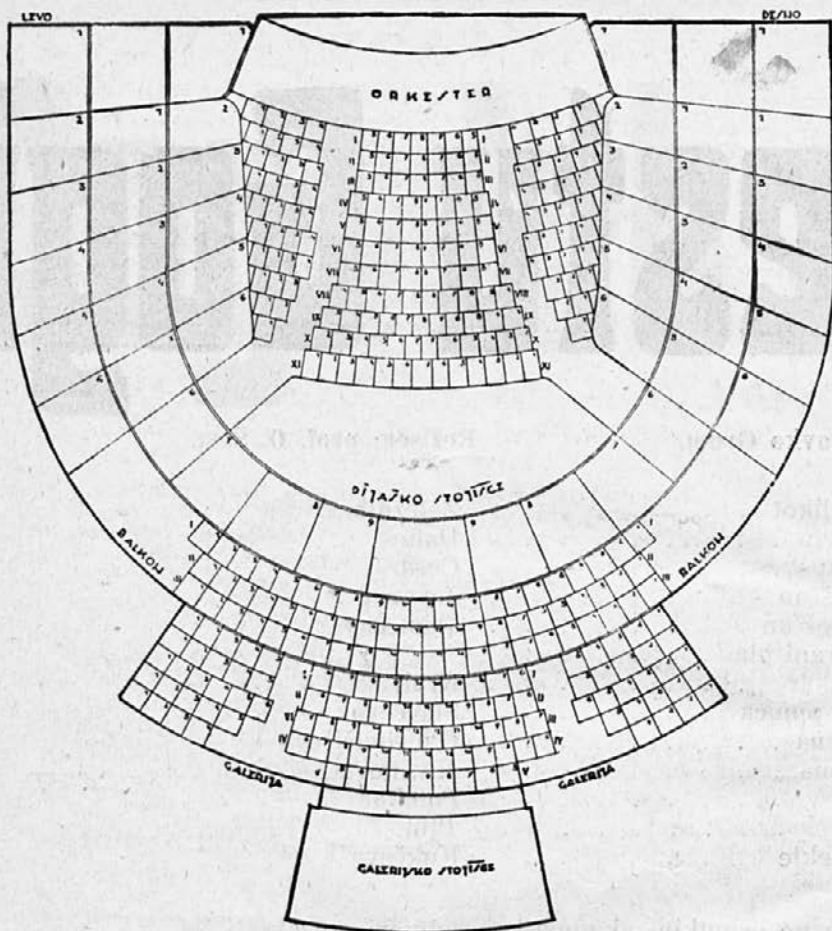
Parter: Sedeži I. vrste	Din 30
" II. - III. vrste	" 28
" IV. - VI. "	" 26
" VII. - IX. "	" 24
" X. - XI. "	" 22
" XII. - XIII. "	" 20

Lože v part:	Din 100
I. reda	" 100
"	" 120
II. reda	" 70
"	" 75
Peti ložni sed	" 20
erju	" 25
edu	" 15

Balkon: Sedeži I. vrste	" 22
" II. "	" 18
Galerija: " I. "	" 14
" II. "	" 12
" III. "	" 10
Galerijsko stojišče	" 2
Dijaško stojišče	" 5

VSTOPNICE se dobivajo v predprodaji pri gledališki blagovni prodajni hiši Dramskem gledališču od 10. do pol 1. in od 3. do 5. ure

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V OPERI

„RIBA“ Ljubljana Gradišče 7

trgovina z raznovrstnimi sladkovodnimi in
svežimi ter konzerviranimi morskimi ribami

Specijalna zajutrkovalnica vsakovrstnih rib - Vinotoč

Lastnik I. Ogrinc

Telefon 25-84